

Το σταυροτύπωμα στους βλαχόφωνους Έλληνες

[/ Πεμπτούσια](#)

Το σταυροτύπωμα (τατουάζ) είναι μία συνήθεια η οποία δεν είναι ευρέως γνωστή ότι υπήρχε στους Βλάχικους πληθυσμούς. Κι όμως από πολύ παλιά οι Βλάχοι συνήθιζαν να «**στίζονται**» θέλοντας με τον τρόπο αυτό να εκφράσουν την κοινωνική τους τάξη, την ιεραρχία, το θρησκευτικό συναίσθημα ή γιατί πίστευαν πως το τατουάζ προσέδιδε περισσότερη ομορφιά και τύχη στις νέες κοπέλες ή ακόμα και λόγω προκαταλήψεων.

Οι περισσότερες γυναίκες είχαν κεντήσει το σώμα τους για να είναι όμορφες, και γιατί όταν αυτές ήταν νέες ήταν κάτι που έκαναν όλες. Οι σημερινές γιαγιάδες που είναι πάνω από 80 ετών είναι οι τελευταία γενιά που διασώζει αυτή την πανάρχαια συνήθεια. Κάποιοι ερευνητές (Παναγ. Αργυρόπουλος) υποστηρίζουν ότι η δερματοστιξία είχε εφαρμογή και στην αρχαιότητα (δούλοι, αιχμάλωτοι), και ότι είναι πολύ πιθανόν το τατουάζ στους βλάχικους πληθυσμούς να ήταν η συνέχεια αυτού του πανάρχαιου εθίμου.

TATTOOED SIGN OF THE CROSS PROTECTS WOMEN

CHRISTIAN WOMEN OF MACEDONIA, MARKED WITH A CROSS BETWEEN THE EYES.

This distinctive mark of the Greek Church adherents in Macedonia is placed upon every young girl when she approaches maturity or begins to show signs of unusual beauty, to forestall her abduction by the Turks. Large numbers of these Christians, fleeing from danger of murder, have recently taken refuge in Monastir, in the western part of European Turkey.

Στην αμερικανική εφημερίδα *The St. Louis Republic*, σε άρθρο της 5 Απριλίου 1903, για τον σταυρό ως μέσο σωτηρίας των γυναικών, έγραφε: «Ο σταυρός τατουάζ προστατεύει τις γυναίκες. Οι χριστιανές γυναίκες από τη Μακεδονία, σημαδεμένες με σταυρό ανάμεσα στα μάτια.» Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, ο σταυρός τατουάζ γινόταν „σε όλα τα κορίτσια που άρχιζαν να δείχνουν σημάδια σεξουαλικής ωριμότητας ή ήταν εξαιρετικά όμορφα, για να αποφευχθεί η αρπαγή τους από πλευράς των Τούρκων.»

Επί τουρκοκρατίας, λέγεται πως το σχήμα σταυρού που έφεραν οι μικρές κοπέλες, αποσκοπούσε στην αποφυγή της αρπαγής τους και του περιορισμού τους σε κάποιο χαρέμι, αφού ως σύμβολο ήταν ιδιαίτερα μισητό από τους Τούρκους. Επίσης ήταν και το κατ' εξοχήν σύμβολο αποτροπής του κακού.

Σύμφωνα με έρευνες το τατουάζ ήταν διαδεδομένο κυρίως στους Βλάχους της Μακεδονίας και της Ηπείρου. Κάρβουνο, κεραμίδι και διάφορες άλλες χρωστικές ουσίες, χρησιμοποιούνταν για το τελικό αποτέλεσμα αναμεμειγμένες με κάποιο υγρό (τσίπουρο, ρακί κ.α.). Συνήθως έπαιρναν κάρβουνα τα χτυπούσαν με πέτρες και τα έκαναν σκόνη σαν αλεύρι. Μετά τα ανακάτευαν με τσίπουρο για να γίνει

λάσπη. Όταν φτιάχναν το μείγμα με ένα ξυλάκι σχεδιάζαν στο χέρι ή στο μέτωπο το σημάδι που ήθελαν. Στη συνέχεια με δύο βελόνες τρυπάγαν επάνω στις γραμμές που είχαν χαράξει. Φυσικά και αίμα έτρεχε πολύ και ο πόνος ήταν μεγάλος. Κατόπιν τύλιγαν το χέρι ή το μέτωπο με ένα πανί, και το σημείο αυτό πρηζότανε. Το ξετύλιγαν δέκα μέρες μετά, όταν πλέον το κάρβουνο είχε μπει στο μέρος που είχαν τρυπήσει, και το τατουάζ ήταν έτοιμο. Συνήθως το κάναν οι φίλες μεταξύ τους.

Στις μέρες μας πολλές Βλάχες μεγάλης ηλικίας φέρουν ανάμεσα στα φρύδια ή στα χέρια το σύμβολο του σταυρού ως ένδειξη του θρησκευτικού τους συναισθήματος (από εκεί μάλλον προέκυψε και η έκφραση «τον βρήκε στο σταυρό»). Άλλα σύμβολα που χρησιμοποιούσαν οι Βλάχες (‘‘κεντήματα’’ τα λέγαν οι ίδιες) ήταν δέντρα, φούρκες που γνέθουν, ημερομηνίες, καθώς και κάποια που δεν δηλώνουν κάτι συγκεκριμένο.

Σύμφωνα με τον λαογράφο καθηγητή Βασίλη Νιτσιάκο «Η πρωταρχική λειτουργία του τατουάζ είναι διαφοροποιητική. Η αισθητική έπεται, αν και μόνο αυτή έχει μείνει στην μνήμη των ανθρώπων πλέον. Οι Βλάχοι το χρησιμοποιούσαν προφανώς ως σύμβολο φυλετικού διαχωρισμού. Τώρα αν ρωτήσετε τις Βλάχες θα σας πουν ότι το κάναμε για να είμαστε όμορφες. Η ομορφιά πάντα λειτουργούσε ως διεκδίκηση κοινωνικού στάτους. Οι πιο περήφανες, που είχαν και καλύτερη κοινωνική θέση χρησιμοποιούσαν και ωραιότερα και εντυπωσιακότερα σύμβολα...Το ότι η συνήθεια αυτή διασώζεται στην χώρα μας μόνο στους Βλάχους αποδεικνύει πως τέτοιες αρχέγονες συνήθειες επιβιώνουν μόνο δε κλειστές ομάδες. Οι άντρες Βλάχοι δεν έχουν τατουάζ. Οι γυναίκες το χρησιμοποιούν και ως μέσο έλξης για το άλλο φύλλο. Αυτά βέβαια ήταν υπόγεια γιατί σ’ αυτές τις κοινωνίες οι κώδικες ήταν πολύ αυστηροί. Είναι κάτι που δεν ομολογούνταν αλλά είχε τη δική του κρυφή λειτουργία...».

Πηγή: [εδώ](#)